

**ՆԱՆՈՒՆ ՆԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՆԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ը**

**2005 ԹՎԱԿԱՆԻ ՆՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 27-ԻՆ ՖԱՐՈՅՈՒՄ ՍՏՈՐԱԳՐՎԱԾ՝ ՄՇԱԿՈՒ-
ԹԱՅԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՒԹՅԱՆ ՆՇԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆԸ ՆԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ՆԱՄԱՐ
ԵՎՐՈՊԱՅԻ ԽՈՐՆՐԻ ՇՐՋԱՆԱԿԱՅԻՆ ԿՈՆՎԵՆՅԻԱՅՈՒՄ ԱՄՐԱԳՐՎԱԾ
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ՝ ՆԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱ-
ԴՐՈՒԹՅԱՆԸ ՆԱՄԱՊԱՏԱՍԽԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԲՅԸ ՈՐՈՇԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ
ԳՈՐԾՈՎ**

Քաղ. Երևան

24 մայիսի 2011թ.

Նայասարանի Նանրապետության սահմանադրական դատարանը՝ կազմով.
Վ. Նովհաննիսյանի (նախագահող), Կ. Բալայանի, Ֆ. Թոխյանի, Մ. Թովուզյանի,
Ա. Խաչատրյանի, Ն. Նազարյանի (զեկուցող), Ա. Պետրոսյանի,

համաձայն Նայասարանի Նանրապետության Սահմանադրության 100-րդ հոդ-
վածի 2-րդ կետի, 101-րդ հոդվածի 1-ին մասի 1-ին կետի, «Սահմանադրական
դատարանի մասին» Նայասարանի Նանրապետության օրենքի 25, 38 եւ 72-րդ հոդվա-
ծների,

դռնբաց նիստում գրավոր ընթացակարգով քննեց «2005 թվականի հոկ-
տեմբերի 27-ին Ֆարոյում ստորագրված՝ Մշակութային ժառանգության նշանա-
կությունը հասարակության համար Եվրոպայի խորհրդի շրջանակային կոնվեն-
ցիայում ամրագրված պարտավորությունների՝ Նայասարանի Նանրապետության
Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը որոշելու վերաբերյալ» գործը:

Գործի քննության առիթ է հանդիսացել Նանրապետության Նախագահի
դիմումը սահմանադրական դատարան:

Ուսումնասիրելով սույն գործով գեկուցողի գրավոր հաղորդումը, Նանրապետության Նախագահի պաշտոնական ներկայացուցիչ՝ ՆՆ մշակույթի նախարարի փոխակալ Ա. Սամուելյանի գրավոր բացատրությունը, հեղափոխելով կոնվենցիան եւ գործում առկա մյուս փաստաթղթերը, Նայաստանի Նանրապետության սահմանադրական դատարանը **Պ Ա Ր Զ Ե Ց** .

1. Մշակութային ժառանգության նշանակությունը հասարակության համար Եվրոպայի խորհրդի շրջանակային կոնվենցիան ստորագրվել է 2005 թվականի հոկտեմբերի 27-ին Ֆարո քաղաքում:

Կոնվենցիայի հիմնական նպատակն է ճանաչել մշակութային ժառանգությանը վերաբերող իրավունքները, որպես մշակութային կյանքին հաղորդակցվելու իրավունքի անբաժանելի մաս, անհատական եւ կոլեկտիվ պատասխանատվությունը մշակութային ժառանգության նկատմամբ:

Կոնվենցիայի 2-րդ հոդվածի համաձայն մշակութային ժառանգությունն անցյալից ժառանգված ռեսուրսների ամբողջություն է, որը, անկախ իր պատկանելության, մարդիկ համարում են իրենց մշտապես փոփոխվող արժեքների, հավատարմությունների, իմացությունների, ավանդույթների արտացոլումն ու արտահայտումը: Միաժամանակ, կոնվենցիայի 4-րդ հոդվածում ամրագրված է, որ յուրաքանչյուր մարդ կոլեկտիվ իրավունք ունի օգտվելու մշակութային ժառանգությունից եւ կատարելու իր ներդրումը, իսկ մշակութային ժառանգության նկատմամբ իրավունքի կիրառումը կարող է ենթարկվել միայն այնպիսի սահմանափակումների, որոնք անհրաժեշտ են ժողովրդավարական հասարակությունում մարդու իրավունքների եւ ազատությունների պաշտպանության համար:

2. Շրջանակային կոնվենցիայի համաձայն Նայաստանի Նանրապետությունը հետեւյալ բնագավառներում ստանձնում է մի շարք պարտավորություններ.

ա) **մշակութային ժառանգության բնագավառի օրենսդրության եւ քաղաքականության բնագավառում**

- ճանաչել հասարակության համար, իրենց նշանակությանը համապատասխան, մշակութային ժառանգության բաղկացուցիչ մասերին առնչվող հանրային շահերը,

- բարձրացնել մշակութային ժառանգության արժեքը՝ հայրնաբերման, ուսումնասիրման, մեկնաբանման, պահպանության, պաշտպանության եւ օգտագործման միջոցով,

- ապահովել մշակութային ժառանգության իրավունքի իրականացման՝ կոնվենցիայի 4-րդ հոդվածով սահմանված կոնկրետ պայմանները՝ օրենսդրությունում համապատասխան դրույթներ նախատեսելու եղանակով,

- ամրապնդել փնտրման և սոցիալական մթնոլորտը, ինչը կնպաստեր մշակութային ժառանգության բնագավառում իրականացվող գործունեությանը մասնակցությանը,

- խրախուսել մշակութային ժառանգության պահպանությունը որպես կայուն զարգացման, մշակութային բազմազանության և ժամանակակից սրբապատկերության փոխկապակցված նպատակների կարեւորագույն գործոն,

- ճանաչել ծագումից անկախ, իր փարածքում իր իրավասության ներքո գտնվող մշակութային ժառանգության արժեքը,

բ) մշակութային ժառանգության վերաբերյալ երկխոսության բնագավառում

- խրախուսել մշակութային ներկայացման էթիկայի և մեթոդների մասին մտորումները, ինչպես նաև հարգանքը փարաբնույթ մեկնաբանումների նկատմամբ,

- նախաձեռնել հաշտեցման գործընթացներ, որպեսզի արդարացիորեն կանոնակարգվեն այնպիսի իրավիճակներ, երբ միեւնույն մշակութային ժառանգությունը վիճարկելի արժեք է փարբեր հանրությունների համար,

- զարգացնել մշակութային ժառանգության մասին գիտելիքները, որպես խաղաղ գոյակցության ամրապնդման աղբյուր՝ վստահության և փոխըմբռնման եղանակով հակամարտությունները կանխարգելելու և կանոնակարգելու համար,

- ինտեգրել այդ մտերցումները կրթության և մասնագիտական պատրաստման բոլոր բնագավառներում,

գ) շրջակա միջավայրի, ժառանգության և կենսամակարդակի բնագավառում

- հարստացնել փնտրման, քաղաքական, սոցիալական և մշակութային զարգացման ու հողօգտագործման պլանավորման գործընթացները՝ իրականացնելով մշակութային ժառանգության վրա դրանց հետեւանքների գնահատումը՝ անհրաժեշտության դեպքում նախատեսելով փոխհատուցման միջոցներ,

- նպաստել մշակութային, կենսաբանական, երկրաբանական և լանդշաֆտային բազմազանության ոլորտներում ինտեգրված մտերցումը՝ հավասարակշռության հասնելու համար,

- ամրապնդել սոցիալական համախմբվածությունը՝ մարդկանց բնակության վայրերի համար ընդհանուր պատասխանատվության զգացում դաստիարակելու միջոցով,

- ապահովել ժամանակակից փոխակերպումների արդյունքում շրջակա միջավայրի պահպանության հավելումների որակավորման խնդիրը՝ առանց վրանգելու դրանց մշակութային արժեքները,

դ) մշակութային ժառանգության կայուն օգտագործման բնագավառում

- խրախուսել մշակութային ժառանգության ամբողջականության նկատմամբ հարգանքը, հասնելով նրան, որ փոփոխությունների մասին որոշումները ներառեն նշյալ մշակութային արժեքներին առնչվող հասկացություններ,

- մշակել եւ առաջ մղել կայուն կառավարման սկզբունքները, ինչպես նաեւ խրախուսել ժառանգության պահպանությունը,

- ապահովել, որպեսզի բոլոր կանոնակարգերում տեխնիկական ընդհանուր նորմերում ուշադրության արժանանան մշակութային ժառանգության հատուկ պայմանները,

- նպաստել ավանդույթների վրա հիմնված նյութերի, տեխնիկական մեթոդների եւ կարողությունների օգտագործմանը, ինչպես նաեւ հետազոտել ժամանակակից պայմաններում դրանց կիրառման հնարավորությունները,

- խրախուսել բարձրորակ աշխատանքը՝ առանձին անձանց, գործարարների եւ հասարակությունների մասնագիտական որակավորման եւ հավաքարմագրման համակարգի միջոցով,

ե) մշակութային ժառանգության եւ տնտեսական գործունեության բնագավառում

- խորացնել մշակութային ժառանգության կարևորության գիտակցումը եւ նրա տնտեսական ներուժի օգտագործումը,

- տնտեսական քաղաքականություն մշակելիս հաշվի առնել մշակութային ժառանգության շահերն ու հատուկ բնույթը,

- ապահովել, որպեսզի այդ քաղաքականության շրջանակներում հարգվի մշակութային ժառանգության ամբողջականությունը եւ միեւնույն ժամանակ չխարխլվեն նրա հիմնարար արժեքները,

զ) մշակութային ժառանգության ոլորտում պետական մարմինների պատասխանատվության ապահովման բնագավառում

- խրախուսել բոլոր ոլորտներում եւ բոլոր մակարդակներում պեպական մարմինների այնպիսի մոտեցում, որը կլինի համալիր եւ հիմնված կլինի ամբողջական փեդեկապովության վրա,

- մշակել իրավական, ֆինանսական եւ պրոֆեսիոնալ շրջանակները, որոնցում հնարավոր կլինեի իրականացնել պեպական մարմինների, փորձագետների, մասնավոր սեփականատերերի, ներդրողների, գործարարների, հասարակական կազմակերպությունների եւ քաղաքացիական հասարակության համափեդ գործունեությունը,

- զարգացնել պեպական մարմինների մյուս մասնակիցների հեփ համագործակցության նորարարական մոտեցումները,

- հարգել եւ խրախուսել կամավոր նախաձեռնությունները, որոնք լրացնում են պեպական մարմինների դերը,

- խրախուսել ժառանգության պահպանմամբ զբաղվող հասարակական կազմակերպություններին՝ գործել ողջ հասարակության շահերից,

է) մշակութային ժառանգության մարչելիության եւ ժողովրդավարական մասնակցության բնագավառում

- խրախուսել համընդհանուր մասնակցությունը մշակութային ժառանգության հայրնաբերման, ուսումնասիրման, մեկնաբանման, պահպանության, պաշտպանության եւ օգրագործման գործընթացին,

- խրախուսել համընդհանուր մասնակցությունը մշակութային ժառանգության հնարավորություններին վերաբերող հասարակական մտորումներին եւ քննարկումներին,

- հաշվի առնել այն նշանակությունը, որը յուրաքանչյուր համայնք փալիս է այն մշակութային ժառանգությանը, որի հեփ ինքն իրեն նույնականացնում է,

- ճանաչել մշակութային ժառանգության ոլորտի քաղաքականության մեջ կամավորական կազմակերպությունների դերը եւ՝ որպես գործընկեր, եւ՝ որպես կառուցողական քննադատ,

- քայլեր ձեռնարկել ժառանգության մարչելիությունը կարարելագործելու ուղղությամբ՝ հարկապես երիտասարդության եւ բնակչության սակավապահովված խավերի համար,

ը) մշակութային ժառանգության եւ գիտելիքի բնագավառում

- նպաստել մշակութային ժառանգության ներառմանը կրթության բոլոր մակարդակներում, ընդ որում, ոչ միայն որպես առանձին, այլև որպես մյուս առարկաներն ուսումնասիրելու բարենպաստ աղբյուր,

- ամրապնդել կապը մշակութային ոլորտի կրթության եւ մասնագիտական պատրաստության միջև,

- աջակցել մշակութային ժառանգության, մշակութային համայնքների, միջավայրի եւ նրանց փոխգործակցության ոլորտներում միջառարկայական հեղափոխությունները,

- խրախուսել մշտական մասնագիտական պատրաստումը եւ գիտելիքների ու հմտությունների փոխանակումն ինչպես կրթական համակարգի ներսում, այնպես էլ՝ նրա շրջանակներից դուրս,

բ) մշակութային ժառանգության եւ տեղեկատվական հասարակության բնագավառում

- զարգացնել թվային տեխնոլոգիաների օգտագործումը՝ մշակութային ժառանգության եւ դրա հետ կապված բարիքների մատչելիությունն ընդլայնելու համար,

գ) մոնիտորինգի եւ համագործակցության բնագավառում

- Եվրոպայի խորհրդի միջոցով զարգացնել մշակութային ժառանգության նկատմամբ օրենսդրության, քաղաքականության եւ պրակտիկան ընդգրկող դիտարկման համակարգը,

- պահպանել, զարգացնել եւ ներմուծել տվյալներ հասարակությանը հասանելի համատեղ տեղեկատվական համակարգ, որը կնպաստեր կոնվենցիայով սրանձնած պարտավորությունների կատարման գնահատմանը:

Կոնվենցիայի 5-րդ բաժնում նախատեսված են դրույթներ կոնվենցիայի ստորագրման, ուժի մեջ մտնելու, փոփոխման եւ կիրառման վերաբերյալ:

3. Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ կոնվենցիայով Նայասրանի Նանրապետության սրանձնած պարտավորությունները բխում են ՆՏ Սահմանադրության 9-րդ հոդվածում ամրագրված ՆՏ արտաքին քաղաքականության սկզբունքներից եւ համահունչ են սոցիալ-մշակութային բնագավառում պետության առջև դրված սահմանադրաիրավական այլ խնդիրներին:

Ելնելով գործի քննության արդյունքներից եւ ղեկավարվելով Նայասրանի Նանրապետության Սահմանադրության 100-րդ հոդվածի 2-րդ կետով, 102-րդ հոդվածի առաջին եւ չորրորդ մասերով, «Սահմանադրական դատարանի մասին»

Նայասարանի Նանրապեղծության օրենքի 63, 64 եւ 72-րդ հոդվածներով, Նայասարանի Նանրապեղծության սահմանադրական դատարանը **Ո Ր Ո Շ Ե Ց** .

1. 2005 թվականի հոկտեմբերի 27-ին Ֆարոյում ստորագրված՝ Մշակութային ժառանգության նշանակությունը հասարակության համար Եվրոպայի խորհրդի շրջանակային կոնվենցիայում ամրագրված պարտավորությունները համապատասխանում են Նայասարանի Նանրապեղծության Սահմանադրությանը:

2. Նայասարանի Նանրապեղծության Սահմանադրության 102-րդ հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն սույն որոշումը վերջնական է եւ ուժի մեջ է մտնում հրապարակման պահից:

ՆԱԽԱԳԱՏՈՂ

Վ. ՆՈՎՆԱՆՆԻՍՅԱՆ

24 մայիսի 2011 թվականի

ՍԴՈ-963